

La veritat és enganyosa

Joan Fontcuberta forma part dels artistes catalans d'abast internacional. Cal creure'ns el nostre art

Ficcions

Ficcions (vista guiada) és l'exposició que presenta Joan Fontcuberta a la galeria Àngels Barcelona (Pintor Fortuny, 27. Barcelona), on mostra treballs recents i altres de principis dels vuitanta. Clavegueram i espais industrials solitaris.

No fa gaire, en aquest diari, Montse Frisach, Maria Palau i jo mateix vam escriure un article amb motiu del primer any de la mort de Tàpies en què fèiem una sèrie de reflexions sobre l'art i els artistes catalans contemporanis. Més o menys la cosa venia a dir que en tenim de molt bons però que no ens ho creiem prou. Cita-ven Joan Fontcuberta (Barcelona, 1955) entre el grapat de creadors de diferents registres que tenim. De la reflexió en deduïem que hem de creure més en el nostre potencial.

Els suecs ens van donar una lliçó la setmana passada en explicar a tots aquells que encara no ho sabien que Joan Fontcuberta és un artista de primera línia internacional. Li van donar el premi Hasselblad, un dels més prestigiosos en el seu camp. Com diu el tòpic, l'Oscar de la fotografia. L'endemà de fer-se públic el guardó a Barcelona, un cop s'havia recuperat una mica del trasbals del dia anterior, l'esperava una altra jornada moguda amb la inauguració a la galeria Àngels Barcelona d'una mostra amb material nou i primerenc. Les primeres declaracions que em va fer aquell dia clarifiquen molt la idea que per ser un gran artista no només cal talent: "Quan t'acaben de donar un premi el que cal és ser generós. La creació no es produeix en el buit, és una constel·lació de diàlegs. He après d'altres artistes, del comissaris, dels

Fontcuberta, el dia que va rebre el premi Hasselblad
ANDREU PUIG

galeristes i del públic." Molta veritat per a un artista que ha estat especialista de jugar amb la mentida i amb la idea dels límits entre la realitat i ficció. De fet, i per això crec que els suecs l'han premiat, ha estat capdavanter d'un gènere que ha tingut un gran desenvolupament en el camp cinematogràfic: el documental de ficció.

Aquest joc de ficcions és la manera que ha tingut l'artista d'apropar-nos a la realitat. Una realitat que en el fons no existeix, perquè tot té a veure amb les percepcions. El que és més singular del seu treball és que ho fa des de la fotografia, un mitjà que al llarg del temps s'ha considerat com el més fidedigne testimoni de la realitat. Fontcuberta utilitza tota la tecnologia al seu abast, la qual cosa posa de relleu que la manipulació és tan real com la realitat que crea. Un joc d'embolics? No. Tot el discurs de Fontcuberta acaba posant al descobert veritats contundents com que la mentida domina la nostra vida.

Però a banda d'aquest aspecte transcendent n'hi ha un altre que encara ho és més. Tot el seu treball està impregnat de sentit de l'humor, d'ironia, de joc, de fer de la creació no només una forma d'exploració sociològica, sinó una forma de gaudir. Joan Fontcuberta sap riure molt de la seva seriositat. ✨